

סביבה, בריאות וסינגור קהילתי פרויקט התערבות בקידום בריאות

פרופ' דפנה בירנבוים-כרמלי

מטרת הקורס

מטרת הקורס היא להתוודע לתפיסה הכוללת של קידום בריאות והעצמה ולפתח הבנה וראייה ביקורתית ביחס להשקפת העולם החותרת להעצמת פרטים וקהילות. נבחן שיטות ליישום הרעיון ושאלות אתיות וחברתיות הנגזרות מהן. בין אסטרטגיות ההתערבות אותן נבחן תהינה התערבויות בהיקף מצומצם יחסית, למשל חינוך לבריאות, או אפיקי סיוע בתקופת הקורונה, כמו גם גישות נרחבות יותר בנוסח של מסע תקשורת (קמפיין) או הפעלת שדולה (לובי) המכוונת להשפיע על תודעה ציבורית, חקיקה או מדיניות רשמית.

מטרת הקורס היא לחוות ולהתנסות בזעיר אנפין במהלך מלא של פרויקט קידום בריאות. במסגרת זו נזהה ונגדיר באופן ממוקד תופעות בעייתיות אותן נבקש לשפר באמצעות ההתערבויות שנתכנן. לשם כך נלמד את הנושא הנבחר ואת הקשרו הישראלי, נתכנן את ההתערבות, נבצעה ונפיק לקחים. לסיכום, יועלה על הכתב תיאור ביקורתי של הפרויקט השנתי. הפרויקט ייערך במסגרת של צוותי עבודה, בהתאם להיקפה של הסוגייה הנבחרת ומספר המתעניינים בנושא. במקרים מסויימים, הצוותים יתחלקו לצוותי משנה בהתאם לשלבי הפרויקט. תשומת לב מיוחדת תוקדש לנושאים הקשורים לקיימות סביבתית, מתוך ניסיון לשפר הליכים שגרתיים המתנהלים בסביבותינו (אוניברסיטה, עבודה, מגורים).

מהלך הקורס

מתכונת הפעילות המדויקת תיקבע לאחר שתיבחר הסוגיה בה נעסוק. ברמה העקרונית ניתן להצביע על מספר שלבים בתהליך:

- הגדרת נושא ההתערבות
- איסוף מידע על אודות הנושא. המידע יתייחס להיבטים מדעיים ופוליטיים כמו גם לתכניות קיימות ומתוכננות במקומות אחרים.
- קביעת יעדי ההתערבות
- זיהוי שותפים אפשריים וקהל יעד לפעילות
- תכנון הפעילות

- ביצוע
- ניתוח התוצאות והפקת לקחים
- הצגת הפרויקט בפני גורמים רלוונטיים
- הגשת דו"ח מסכם על הפעילות וההישגים. בדו"ח ייכללו גם הערכת הפרויקט, לקחים והצעות לשיפור. (פירוט על מבנה הדו"ח המסכם יינתן במהלך השנה).

חובות הסטודנט (שינויים מסויימים ייתכנו לאחר קביעת הנושא):

- נוכחות והשתתפות פעילה – כלומר, עם מצלמה פתוחה – במפגשים בכתה (10%)
- השתתפות פעילה בבצוע הפרויקט (60%)
- הגשת דו"ח אישי על פעילות במסגרת הפרויקט (חובת הגשה, ללא ניקוד)
- השתתפות בכתבת הדו"ח המסכם (20%)
- השתתפות בהצגת הפרויקט בכיתה וביום מצגות חוגי (10%)

הדו"ח יוגש עד יוני 2021. תאריך מדוייק יימסר בהמשך. אפשר, ואף מומלץ מאד, לנצל את חופשת הסמסטר כדי להתקדם בביצוע הפרויקט כך שלקראת סוף השנה (וההכנה לבחינה הממשלתית) עומס הקורס יהיה מינימלי.

פרקי העבודה העיקריים (זוהי תבנית בסיסית שיש להתאים, במידת הצורך, על פי הנושא הספציפי):

- הצגת הבעיה והרציונאל לבחירה – מדוע הנושא מעניין וחשוב?
- סקירת ספרות: היבטים קליניים ובריאותיים + אפידמיולוגיה; היבטים פוליטיים, כלכליים, תרבותיים וחברתיים (דגשים ייקבעו בהתאם לנושא הנבחר); התערבויות בהקשרים דומים בחו"ל ותוצאותיהם.
- תיאור השדה: המצב בארץ: קליניקה, אפידמיולוגיה, התערבויות - שימו לב, סקירת ההתערבויות שנעשו בארץ ובעולם תהיה בעלת משקל מכריע בתכנון הפרויקט ובהערכתו!
- שיטת ההתערבות + הרציונאל לבחירה
- מהלך הפרויקט: תיאור מפורט של ההתערבות בפועל, כולל שינויים והתאמות במהלך העבודה
- תוצאות
- דיון: משמעותן של התוצאות

בהצלחה!